

Is Israël enkel een “trechter” in de heilsgeschiedenis? Paulus predikte de hoop van Israël

Heb je genoten van de briefwisseling tussen ds. Ernst Leefink en Prof. Dr. Jan Hoek over Israël? De polemieek lijkt á la Aristoteles, these en antithese. Zal er ooit een synthese komen tussen de gedachtenscholen? Zelf heb ik genoten van de respectvolle toonzetting.

Misschien zeg je nu: ‘Ik hou van Israël maar van de discussie niet. Die laat ik aan mij voorbijgaan’. Kun je je gronden in de Schrift? Zullen wij zoeken naar het spreken van God daarin (2Pe.1:20-21)? Dan is het wel nodig om die van kافت tot kافت te nemen (2Tim.3:16). Dat is niet eenvoudig, getuigt de discussie.

OT/NT/Tenach

In zijn laatste brief aan Jan Hoek schrijft Ernst Leefink: "Dan lees je het Oude Testament los van het Nieuwe Testament". Leest Ernst Leefink dan het Nieuwe Testament los van het Oude Testament dat bol staat van de beloften over Israël? vroeg ik mij af. De Schrijver heeft met het NT het OT toch niet dicht gedaan? God is met het NT toch geen nieuw boek begonnen? Het NT maakt het OT compleet (Matt.5:17-19). Het is het laatste hoofdstuk van het aloude Boek.

De term OT zelf leidt overigens tot exegetische verwarring. Het suggereert dat het enkel een lange aanloop en duikplank naar binnen in het NT is, waar het om gaat toen Jezus op aarde stapte. Maar het OT is niet oud en zelf geen testament. Wanneer het NT het heeft over het OT, dan gaat dat enkel over het Mozaïsche “eerste” verbond (Heb.8:9-13, 2Cor.3:13-14). De andere OT verbonden zijn met hun beloften nog steeds van kracht, “eeuwig” (Matt.5:17-19, Rom.15:8, Gen.9:16, Gen.17:7, 13, 19, 2Sam.7:16, 23:5, Ps.105:8, 10, e.a.). Hoewel, bijvoorbeeld, Jezus is gekomen is het verbond dat God met Noach sloot toen hij uit de ark ging nog steeds van kracht. Ook de verbonden met Abraham rond het land (Gen.15) en David (2Sam.7:16) zijn nog steeds geldig omdat ze “ad olam” zijn (בְּרִית עוֹלָם), “eeuwig”, en in Yeshua meegaan. Dat het Davidische Verbond van 2 Samuel 7 nog steeds overeind staat in het NT, blijkt uit Gabriëls woorden tegen Maria wanneer hij de geboorte van Jezus uit haar aankondigt: Het Kind in haar zou de eeuwige erfgenaam zijn van de Troon van David (Luc.1:32-33).

Stiekem denk ik: Kunnen wij het OT niet beter weer “Tenach” noemen en de drie delen, waar Jezus aan refereerde in Lucas 24, aanhouden (24:25-27, 44-45)?

De term OT is een christelijke uitvinding van Tertullianus (200 AD) in een tijd waarin de Kerkvaders in het Romeinse Rijk wilden bewijzen dat het Christendom een betere godsdienst was dan het Jodendom. Het suggereert dat Israël in de heilsgeschiedenis enkel een “trechter” is. Waar staat die interpretatie in de bijbel zelf? Daar moet je toch wel veel teksten voor wegstrepen. Supersessionisme was daarna overigens gauw geboren.

Het NT is een nieuwe *fase* in Gods heilshandelen, geen nieuw begin. God plantte met Jezus geen nieuwe boom, Hij ging door met de aloude waarvan Jezus altijd al de Wortel was (Joh.8:56-58, Jes.11:10, Rom.11:16, 15:12). Als God met Jezus opnieuw wilde beginnen, waarom heeft Hij dan niet ook uit de heidenen apostelen gekozen? Als Israël heeft afgedaan, waarom noemt Paulus Israël meermaals nog steeds “Zijn volk” in Rom.11:1-2, 15:10? Waarom zou Paulus dan ooit over hen een traan laten, zelfs weg van Christus voor hen willen zijn (Rom.9:2-3)? Enkel uit affectie? Of ook vanwege legitieme profetische verwachting?

Gal.3:28, Rom.10:12, Col.3:11

Een veel gebezigde tekst in de discussie is dat “er geen onderscheid is tussen Jood en Griek, mannelijk en vrouwelijk, enz.”. Paulus zou hiermee zeggen dat Israël geen bijzondere plaats meer heeft in Gods heilsplan. Maar wat bedoelde Paulus met “geen onderscheid”? Paulus wilde duidelijk maken dat het middel van rechtvaardiging voor iedereen gelijk is, genade door geloof in Christus alleen, de Magna Carta van Gods heil, dat ook Israël door genade wordt gered, niet uit werken, vanwege Gods ontferming, niet vanwege etniciteit (Rom.9:15-16). Bestaat Israël daarmee niet meer als Israël? Ik ben toch ook nog steeds een man sinds ik Christus leerde kennen? Christus heft Gods scheppingsorde toch niet op? Je rekt de regels van goede exegese op als je Israël met deze tekst nivelleert. “Zij zijn dan nu nog wel vijanden van het evangelie zodat jullie er deel aan krijgen, maar zij zijn nog steeds geliefden vanwege de vaders” (Rom.11:28-29). Paulus maakt dus wel degelijk onderscheid.

Rom.11:23

Een tekst die dan vaak op tafel komt is de voorwaardelijke clause in Rom.11:23: “Indien zijn niet in ongelof blijven, zullen zij opnieuw geënt worden”. Zij moeten eerst tot geloof in Jezus komen. Maar in het woord “indien” ontbreekt de hoopvolle nuance uit het Grieks: “...ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ...”. Paulus pent hier geen 1e klasse voorwaarde, “indien” (εἰ), maar een 3e klasse, “wanneer” (ἐὰν): “Wannéér zij niet in ongelof blijven” is de betere vertaling. Het punt is niet of Christus de enige Weg tot verzoening is, wat Hij is, ook niet óf zij Christus erkennen, maar dát zij dat zullen gaan doen en wannéér. Dat is nou juist Paulus’ hele argument en profetische hoop in Romeinen 9-11 en de belofte van het OT en NT tegelijk in onnoemelijk veel teksten. Je zou de term dan ook beter de “profetische, apocalyptische clause” kunnen noemen. Wij mogen nog in Israël een grote opwekking verwachten.

Hand.28:20, 26:6-7

“Om de hoop van Israël draag ik deze keten”, zegt Paulus dan ook tegen zijn volksgenoten. Waarom zou Paulus terechtstaan om “de hoop van Israël” als die hoop er niet is omdat Israël geen bijzondere plaats meer heeft in Gods heilsplan? Juist omdat God uit is op het herstel van Israël, belandde Paulus met zijn hoofd op het hakblok. Jezus is de “hoop van Israël” omdat Hij als de Koning van Israël opstond uit de dood en blijft (Hand.2:29). Wanneer Hij terugkomt op de Olijfberg, zal Hij de Hem beloofde Troon van David in Jeruzalem nemen, het eeuwige Davidische Verbond actualiseren en Israël herstellen (2Sam.7:16, Lucas 1:32-33, Jes.9:5-6, Hand.3:19-21, 1:6-7). Nu al heeft Hij vele harten genomen en in ons innerlijk Zijn

Troon opgericht toen wij Hem ons leven en onze affectie gaven, straks staat Zijn Troon, de Troon van David, in de Stad waar die altijd heeft gestaan: het herstelde Jeruzalem.

Matt.19:28, Lucas 22:30

Wat moeten wij anders maken van Mattheus 19:28 waarin Jezus het herstel van Israël hardop bevestigt: “Voorwaar, Ik zeg u, gij, die Mij gevolgd zijt, zult in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen op de troon zijner heerlijkheid zal zitten, ook op twaalf tronen zitten om de twaalf stammen van Israël te richten”. Jezus is de finale Richter van het boek Richteren die Zijn volk zal bevrijden en alles recht komt zetten. Het Griekse woord (κρίνω) betekent immers ook “regeren”.

Opb.21:9-14, Opb.7:4-10

Openbaring 21 bevestigt Matt.19:28: Het Nieuwe Jeruzalem is de Bruid (vers 9-10), de namen op de 12 poorten zijn de 12 stammen van Israël (vers 12) en de 12 fundamenten van de muur zijn de 12 apostelen (vers 14). Israël en de Gemeente komen in het Nieuwe Jeruzalem samen als één, maar worden apart van elkaar genoemd. Ook de 144000 verzegelden uit de 12 stammen van Israël in Opb.7:4-8 worden apart genoemd van de grote schare uit de volkeren in 7:9-10. Het idee dat sinds het NT Israël geen bijzondere plaats in Gods heilsplan meer heeft, gaat daarmee in rook op.

Matth.21:33-46

Sommigen leggen dan de gelijkenis van de pachters uit Mattheus 21:33-46 op tafel en stellen dat het Koninkrijk van Israël is weggenomen en aan de Gemeente is gegeven. Jezus zou dat gezegd hebben in vers 43: “Daarom zeg Ik u, het Koninkrijk zal van u weggenomen worden en aan een volk worden gegeven dat de vruchten ervan opbrengt”. De wijngaard is Israël (Jes.5).

Maar Jezus zei niet dat het Koninkrijk van *Israël* is weggenomen, maar van de pachters van de wijngaard, de religieuze leiders. De religieuze leiders tot wie Hij de gelijkenis sprak, die er stonden en Hem dit hoorden zeggen, wisten dat Hij het over hen had, staat er daarna in vers 45 en waren zo ontstemd dat zij Hem iets aan wilden doen (vers 46). Hij zei ook niet dat het aan de *Gemeente* wordt gegeven maar aan “een volk dat de vruchten ervan opbrengt”. Dit is een kwestie van goede exegese, gewoon goed lezen, niet van theologische perspectieven. Als Jezus de Gemeente had bedoeld, dan had Hij dit beslist gezegd nadat Hij in Matt.16:16-18 over de Gemeente was begonnen. De Kerk staat niet centraal in Gods heilsplan, Jezus en Zijn volk staan dat.

Hand.1:6-7, 3:21, 15:14-17

Het Koninkrijk is nooit van Israël weggenomen en Israël is niet passé in de heilgeschiedenis. Daarom vroegen de discipelen vlak voor de hemelvaart, toen Jezus opgenomen werd tot aan de tijden van de wederoprichting van alle dingen waar de OT Profeten over gesproken hebben (Hand.3:21), wanneer het koningschap van Israël wordt hersteld. Wat Jezus toen niet ontkende, bevestigde Hij. Enkel het tijdstip waarop dat gebeurt was aan de Vader gegeven te bepalen (Hand.1:6-7). De Geest van God zou over de discipelen komen om eerst de volheid uit de volkeren binnen te harken (Hand.1:8). Daarna wordt de vervallen hut van David weer opgericht (Hand.1:8, 15:14-17).

Hand.15:16 geeft Gods agenda

De heilsgeschiedenis begon met Israël (Abraham) en eindigt in Israël. Nadat de volheid der heidenen is binnengegaan, zal heel Israël door hun Verlosser gegrepen worden (Rom.11:25-

32). Nadat God ook uit de volkeren een volk voor Zich heeft verzameld, wat Hij van meet af aan van plan was, zal Hij de vervallen hut van David weer opbouwen, zei Jakobus (Hand.15:14-17). Notabene 3x in één vers, vers 16, herhaalt Jakobus wat Amos 9:11-15 voorzegt om te benadrukken dat God Israëls herstel nog steeds op het oog heeft: “Ik zal hen planten in hun grond, waar zij nooit meer zullen worden uitgerukt”, eindigt Amos (9:15).

Uitstel totdat...

Dat de heidenen erbij zijn gekomen, schaft Gods plan met Israël niet af, het stelt het hooguit uit. Want aan het einde der tijden zal de Geest over hen komen (Joel 2:28-32). Zij zullen Hem zien die zij doorstoken hebben (Zach.12:10-13, Opb.1:7). Hun hart zal besneden worden (Eze.36:25-27, Deut.30:6). Zij zullen zeggen: Baruch haba b'shem Adonai (Matt.23:39). God heeft hen allen onder ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen (Rom.11:32). Paulus geloofde er nog steeds in (Hand.24:14). En de hemel heeft ons niet om advies gevraagd (Rom.11:33-36).

Christocentrisch

Hoe gaat dit gebeuren? Door Jezus Christus alleen. In Christus worden alle OT beloften heerlijk vervuld (2Cor.1:20). De Schrift vraagt niet of je bij Israël of de Gemeente hoort maar of je van Jezus bent (Efz.1:10, Opb.7:3, Rom.7:4). Er komt straks een Jood naar beneden als Zoon des Mensen (Dan.7:13-14). Zijn voeten zullen op de Olijfberg staan (Zach.14:4). Hij neemt Zijn Stad en bestijgt Davids Troon als wettige erfgenaam in het herrezen Jeruzalem (Luc.1:32-33). God zal in haar midden zwijgen in Zijn liefde over haar zonde en juïchen als een Held die verlost (Sef.3:17). Onze Heer is immers het Hoofd van de Gemeente maar ook nog steeds de opgestane Koning der Joden (Matt.2:2, 27:37, Efz.1:10, 4:15).